

Zemkopības ministrija

Aktivitātes un to īstenošanas gaita

Publicēts: 23.12.2022.

Atjaunināts: 18.08.2023.

Norway
grants

Projekts "Ilgspējīgas augsnes resursu pārvaldības uzlabošana lauksaimniecībā" (E2SOILAGRI)

[Skatīt vairāk](#)

Vēsturiskās augsnes informācijas datubāzes pilnveide, nacionālas augsnes klasifikācijas sistēmas izstrāde, augsnes kartēšanas metodikas izstrāde lauksaimniecībā izmantojamā zemē, kūdraugsnes izplatības kartēšana, apmācības augsnes aprakstīšanai un kartēšanai mērogā 1:10 000 pēc Latvijas un Pasaules augšņu kataloga (WRB 2014) augsnes klasifikācijas, priekšlikumu izstrāde normatīvo aktu pilnveidošanai augsnes pārvaldības jautājumos.

Pašlaik Latvijā izveidotā augšņu profila datu bāze nesatur ģeogrāfiskās koordinātas un līdz ar to tās informāciju nav iespējams izmantot augsnes kartēšanā un arī augsnes īpašību ilgtermiņu izmaiņu novērtēšanā. Vēsturisko augsnes dziļrakumu piesaistīšana ģeogrāfiskajām koordinātām atvieglos jauno augsnes karšu sastādīšanu, kā arī dos iespēju novērtēt izmaiņas augsnes īpašībās, kas ir īpaši svarīgi organiskās augsnes novērtēšanā.

Projekta 1. aktivitātes ietvarā plānots, ka digitalizētā augsnes karšu datu bāze tiks savietota ar vēsturisko augsnes dziļrakumu datu slāni, nodrošinot informāciju par 15 000 dziļrakumu punktiem no Aizkraukles, Alūksnes, Balvu, Cēsu, Daugavpils, Dobeles, Gulbenes, Jēkabpils, Jelgavas, Madonas, Preiļu, Valkas, Valmieras, Bauskas, Ludzas un Rēzeknes rajona (rajons – Latvijas Republikas administratīvais iedalījums līdz 2009. gadam.). Tiks izveidots ģeogrāfiski piesaistīts dziļrakumu atrašanās vietu lauksaimniecībā izmantojamās zemes augsnes koordinātu datu slānis, kas rezultātā papildinās Valsts augu aizsardzības dienesta augsnes agroķīmiskās izpētes datu bāzi ar vēsturisko augsnes dziļrakumu datubāzi.

Projekta 1. aktivitātes īstenošanas gaitā tiks pilnveidota Latvijas augsnes klasifikācijas sistēma, precizējot kritērijus augsnes tipu un apakštipu izdalīšanai. Kā arī tiks izveidota atslēga augsnes klasificēšanai, izmantojot diagnostiskās pazīmes un augsnes īpašību raksturojošo kritēriju vērtības atbilstoši Latvijas un Pasaules augšņu klasifikatora augsnes klasifikācijai. Klasifikācijas sistēmu ir paredzēts aprobēt projekta ietvaros divās etalonteritorijās mērogā 1:10 000 (Jelgavas novada Platones pagasts, Vecpiebalgas novada Taurenes pagasts).

Lai nākotnē varētu veikt visaptverošu lauksaimniecības zemes kartēšanu, tiek plānots izstrādāt vadlīnijas augsnes kartēšanai mērogos 1:10 000, 1:50 000 un 1:100 000, kas ietver informāciju par augsnes datu ievākšanu, kartēšanu un datu pēcapstrādi un izmaksām.

Tiks veikti lauku darbi atbilstoši izstrādātajai metodikai, lai novērtētu un kartētu kūdraugsnes izplatību lauksaimniecībā izmantojamā zemē. Tiek plānoti lauka darbi dziļrakumu ierīkošanai, augsnes profilu aprakstīšanai, paraugu noņemšanai un to analizēšanai uz lauka un Latvijas Universitātes laboratorijā. Balstoties uz lauka darbos iegūtajiem datiem, tiks izveidotas sakarības, ar kuru palīdzību būs iespējams atjaunot informāciju par kūdraugsni visā Latvijas teritorijā, neveicot visaptverošu kartēšanu dabā.

Aktivitāti īsteno Latvijas Universitāte.

2. aktivitāte. Nacionālās augsnes oglekļa monitoringa sistēmas izveide

Augsnes oglekļa monitoringa tīkla izveide lauksaimniecībā izmantojamā zemē, lauksaimniecībā izmantojamās zemes augsnes oglekļa monitoringa datu bāzes izveide, kas ir integrēta Valsts augu aizsardzības dienesta Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmā (KUVIS).

Augsne ir pakļauta dažādiem degradācijas procesiem. Daži no šiem procesiem ir cieši saistīti ar lauksaimniecību: ūdens, vēja un augsnes apstrādes izraisīta erozija, augsnes sablīvēšanās, augsnes organiskā oglekļa satura un augsnes bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un augsnes paskābināšanās. Augsnes oglekļa uzkrājuma izmaiņu raksturošanai lauksaimniecībā izmantojamā zemē ir nepieciešama pastāvīga augsnes monitoringa sistēmas izveide. Projekta 2. aktivitātē plānots izveidot 200 pastāvīgus augsnes monitoringa parauglaukumus (aramzemē un zālajos), lai ilgtermiņā sekotu līdzi augsnes oglekļa izmaiņām.

Aktivitāti īsteno Valsts augu aizsardzības dienests un Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silva".

3. aktivitāte. Siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju faktoru izstrāde un priekšlikumu sagatavošana iegūto emisiju faktoru iekļaušanai nacionālajā SEG inventarizācijas ziņojumā

Siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju faktoru izstrādāšanai nepieciešama izmēģinājumu teritorija uz zemā purva kūdras augsnes, ko apsaimnieko kā daudzgadīgo zālāju vai ganības. Pētījumu vajadzībām tiks ierīkoti mērījumi tādās vietās, kur vienkopus ir dziļas (kūdras slānis vismaz 50 cm) zemā purva kūdras augsnes, kā arī seklākas kūdras augsnes un augsnes, kas neatbilst organisko augšņu kritērijiem. Gāzu analīzes plānots veikt 24 mēnešu laikā, veicot mērījumus veģetācijas periodā vismaz 2 reizes mēnesī un ziemas mēnešos – vismaz reizi mēnesī. Gāzu paraugi SEG emisiju noteikšanai tiks ievākti ar slēgtu kambaru (tilpums vismaz 60 l) metodi.

Projekta 3. aktivitātes ietvarā - vienlaikus ar SEG mērījumiem - tiks veikti augsnes temperatūras mērījumi, kā arī nosakāms gruntsūdens dziļums, temperatūra, pH, elektrovadītspēja un izšķīdušā skābekļa, NO₃- un NH₄⁺ saturs.

SEG emisiju faktori izstrādājami, balstoties uz šī projekta, [LIFE projekta "Degradēto purvu atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā" \(LIFE REstore\)](#) un [LIFE OrgBalt "Klimata pārmaiņu samazināšanas iespēju demonstrēšana auglīgās organiskajās augsnēs Baltijas valstīs un Somijā"](#) projektā un citos saistītajos pētījumos iegūtajiem datiem.

Aktivitāti īsteno SILAVA.

4. aktivitāte. Norvēģijas ekspertu pieredzes apmaiņa par augsnes resursu ilgtspējīgu pārvaldību

Norvēģijas Bioekonomikas pētījumu institūta (NIBIO) speciālistu iesaiste projekta īstenošanā, augsnes kartēšanas pieredzes apguve Norvēģijā.

Norvēģijā jau patlaban notiek visaptveroša augsnes kartēšana, tāpēc projekta 4. aktivitātes ietvaros plānots nodrošinātu zināšanu un labās prakses pārnesi. NIBIO kā viens no galvenajiem projekta partneriem augsnes izpētē strādā jau kopš 1980. gada, tāpēc projekta īstenošanā plānots, ka NIBIO dalīsies ne tikai pieredzē par augsnes paraugu vākšanu, bet sniegs ieteikumus, kā datus izmantot, lai tie būtu noderīgi dažādiem informācijas lietotājiem.

Aktivitāti īsteno NIBIO.

Zemkopības ministrijas (ZM) eksperta dalība Eiropas Augšņu partnerības (ESP) darba grupās, ZM eksperta dalība ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām konferencēs (UNFCCC), ZM eksperta dalība ES Zemes izmantošanas un klimata ekspertu semināros.

Lai veicinātu ZM ekspertu kapacitātes celšanu, 5. aktivitātes ietvaros notiks ekspertu dalība starptautiskos ar augsnes jautājumiem saistītos pasākumos.

Aktivitāti īsteno Zemkopības ministrija.

Saistītie dokumenti:

 [Aktivitāšu progress uz 31.07.2023.](#)

 [Aktivitāšu progress uz 31.01.2023.](#)

 [Aktivitāšu progress uz 31.10.2022.](#)

 [Aktivitāšu progress uz 31.08.2022.](#)

 [Aktivitāšu progress uz 30.04.2022.](#)

 [Aktivitāšu progress uz 31.12.2021.](#)

 [Aktivitāšu progress uz 30.09.2021.](#)

<https://www.zm.gov.lv/lv/aktivitates-un-istenosanas-gaita>